

עופר רות (חייקין)

ילידת יולי 1924, ירושלים

התגייסה לפלמ"ח ב-1944

הצטרפה למוסד כגדעונית ב-1946

הכינוי ברשת גרעון - צפי

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

את 5 האוניות הראשונות שנתפסו ע"י הבריטים וגשלוה לקפריסין. את הציפיה המתוחה לכוואן, את ההכנות הרבות ואת מפח הנפש עם תפיסתן. בסוף השנה באוקטובר 1946 נשלחתי לעבוד בתחנת עליה ב' בפריז.

הדרך לצרפת, למרות שהיתה באוניה רגילה - טרנסילבניה - אוניה רומנית, גם היא לא היתה על מי מנוחות. באוניה נסע שאול מאירוב, ראש "המוסד" בתעודה מזויפת וכן 9 פלמ"חניקים שעלו בהסתר - "שחור" - לאוניה ונתפסו מהר מאד כשהיינו כבר בלב הים ע"י פיקוד האוניה. הם הורדו לבטן האוניה, הוכו כהוגן והיתה סכנה שלא יתנו להם לעלות לחוף הצרפתי וימסרו למאסר ברומניה.

הנסיעה ארכה שבוע ימים ובמהלכה שימשתי מקשרת בין האסורים לבין שאול אביגור ואחד ממשפחת רקנטי שבילה בהפלגה את ירח הדבש שלו ושאל הפנה אותי אליו. הוא שיצר את הקשר עם חברינו בארץ ובמרסיי והם הצליחו להוריד בשלום את כל האסורים. יחד נסענו למחנה עולים במרסיי שם ערכו לנו ראשי העולים מסיבה מרגשת ושם פגשנו לראשונה עולים שהיו מלוחמי הגיטאות ויוצאי מחנות הרכוז.

למחרת, לאחר נסיעה ארוכה ברכבת הגעתי לפריז. באתי לפריז כמה ימים לאחר תפיסת התחנה ע"י המשטרה הצרפתית, כך, שבתחילה רק קלטנו שידורים מארצות אירופה והארץ וכשנמצאה דירה מתאימה התחלנו גם לשרד.

מכיוון שבפריז היה מרכז עליה ב' והבריחה, היינו עמוסות בעבודה רבה, כי היינו רק שתי אלוטאיות - שרה סלוצקין (זיבנר) ואני. במיוחד כשהתחילה מלחמת השחרור כשתפקדו גם כמעבירות אינפורמציה והוראות מהמוסדות בארץ למרכז בפריז ולשאר ארצות אירופה שהיו בהן תחנות אלוט שלנו. נוסף לזה המשכנו להיות בקשר עם כל אוניית מעפילים מהרגע שנפתחה בה תחנה ועד שהתקרבה לחופי הארץ.

בפריז היה עלינו להעביר את התחנה כל חודשיים בערך בגלל החשש להיתפס ע"י המשטרה שחיפשה תחנות זרות בלתי ליגליות, בעיקר נאציות שהופיעו בפריז.

היו אלו דירות שונות ומשונות - מדירת עוני מרוד ללא

גולדתי ביולי 1924 להורי שפרה ואייזיק חייקין חברי גדוד העבודה בירושלים. כעבור 3 שנים עברנו לקיבוץ עין חרוד שליד מעין חרוד לרגלי הגלבע. שם חוויתי ילדות שמחה ומלאת חוויות בחברת ילדים מלוכדת ופעילה, מודרכת ע"י הורים ומורים חדורי אידאלים של בניית הארץ והקיבוץ.

בסוף 1944 קרוב לסופה של מלחמת העולם השנייה, התגייסתי בעקבות חברינו הבוגרים לפלמ"ח. נשלחתי לפלוגה ב' שבגבעת ברנר וכעבור זמן קצר עברתי קורס אלוטאים בג'וערה עם רבים מחברי שאחר כך הייתי קשורה אליהם בקשרי חברות ואלוט בדרכי עליה ב'. יחד עם פלוגתי עברנו קורס ימי בן שבועיים בקיסריה. זה היה קורס מלא חוויות של שחיה וחתירה בגלים גבוהים בהנהגתם של הימאים הוותיקים.

שיאו של הקורס היה עזרתנו בהורדה של עולים מאחת מספינות עליה ב' שהחלו להגיע ארצה בשלהי מלחמת העולם. כל מי שעבר ארוץ כזה וכן, גם אני, זוכרים אותו בהתרגשות רבה. את החשש מכוואן של משמרות החוף של הבריטים, את הספינה המסתמנת באופק הלילי, את הריצה במים לקראת סירות עמוסות עולים, התמיכה בהם עד הגיעם לחוף ולבסוף כשהם יצאו לדרכם בליווי אנשינו למקומות מקלטם, את התרוממות הרוח והשירה שסחפה את כולנו. מרוב התרגשות נכנסנו לסוכות המחצלות, ללא גג, להתקלח לאורו של הירח, יחד בנים ובנות כששירה בפינו ואנו נישאים ע"י החוויה המרגשת שעברנו.

מעולם, וגם אח"כ, לא עברתי התרוממות רוח ככירה כזו בציבור. מחוץ, אולי, לחוויה נוספת הקשורה בעליה ב' - העליה לאוניית המעפילים בה חזרתי לארץ.

לאחר הקורס התחלתי לשמש כאלוטאית הגדוד בגבעת ברנר עד העברתי כעבור כמה חודשים לתל-אביב לתחנת עליה ב' שם. ומאז, אפריל 1946, ועד שחרורי בסוף 1949 שמשתי אלוטאית-גדעונית של עליה ב' ולאחר חזרתי לארץ בתחנת האלוט ל"תפקידים מיוחדים" שבמטכ"ל. שנה אחת עברתי כאלוטאית עליה ב' בתחנות אלוט שמוקמו בדירות שונות בתל-אביב ובחולון כשאנו מקשרים את האוניות שברוך להנהלת "המוסד" בארץ. וכך ליוונו

במסגרת זו חויילתי לצה"ל ושירתתי עוד למעלה משנה. עד שחרורי בסוף 1949 עפ"י זכרוני.

תמו 5 שנות שירותי בפלמ"ח ובצה"ל כשכמעט 4 מהן היו בקשר עם האוניות וההכנות עבורן.

בשמחה חזרתי לקיבוצי עין-חרוד ומאו אני שם. עובדת בשנים הראשונות בחקלאות אח"כ בתעשייה ומה 20 שנה כספרנית. יש לי בן ובת ו-4 נכדים.

זהו, סיפרתי את הדברים בחלקם כשאני מדלגת על חוויות, פגישות, שמחות וכשלונות שארעו במשך שירותי.

רק לסיום חוויה אחת קטנה שאולי תמחיש את הקשר שבין הגדעונים.

בסוף שירותי קיבלתי מתנה - הפלגה באוניית עולים לאיטליה. טיילתי באיטליה חודש ימים ועל זה רב תודות ל"מוסד".

באחד הימים כשאני מטיילת לבדי ברומא, נעצר על ידי ג"פ וממנו יורד בחור ופונה אלי. אני מסתכלת ומוזהה מיד אלחוטאי-גדעוני שלא ראיתי מעולם אולם הכרתי את "כתב ידו" (צורת השירור) גם לא ידעתי שהוא נמצא באיטליה.

אתה "דני סנדלר" קראתי. והוא - ואת רות חייקין.

רציתי לספר ארוע קטן זה בכדי להמחיש את הקשר המשפחתי כמעט, שנוצר בין הגדעונים בעבודה יום-יומית כל אחד בפנינתו מי בתחנתו באחת מארצות אירופה ומי על אוניית מעפילים. בודדים ועם זה קשורים האחד בשני. רק גדעונים יכולים להבין זאת.

זכיתי עם חברי לקחת חלק בהכאת העולים לארץ, עולים שעברו את השואה וחתרו והגיעו לארץ בדרך לא קלה. שמענו קצת מסיפוריהם ובמיוחד מחרדותיהם. עם במחנות כשהם מצפים לעליה ומעט מאד בדרך ארצה, כשכל אחד נתון לתפקידו. נותרה בי הרגשה קשה אחת, שהמעפילים עצמם נשארו ברובם אלמונים לגבינו. הקשר המרגש והרופף אמנם איתם נותק לגמרי עם הגיענו ארצה.

חימום ועד דירות פאר. הודות לנרודינו אלה הכרנו את פריז אולי יותר טוב מהפריזאים ושמשנו לכן כמדריכות לימאים ולשליחים שהגיעו פריזה לכמה ימים בדרכם לשליחותם.

ב-15.5.48 שמענו בהתרגשות וחרדה על הכרזת המדינה ואז, להפתעתי קיבלתי הוראה לרדת למרסיי ולעלות כאלחוטאית על אוניית מעפילים.

ב-19.5.48 בלילה עלינו בכנדול שכדרום צרפת על אוניית מעפילים לא גדולה - "המורד" - כשאחרינו באים במשאיות מכוסות ברוזנטים, המעפילים - 700 במספר.

האוניה כמו כל אוניות המעפילים עליהן שמעתי ואיתן הייתי קשורה כ"כ הרבה זמן. הרגשים צפופים לעולים בבטן האוניה, חדר אלחוט קטנטן וכך גם שאר השירותים.

כעבור 10 ימים, נדמה לי, נראו מעלינו אוירונים. העולים נצטוו לרדת למטה והסיפון כוסה בכרונט.

כשהיינו במרחק של יום מהארץ הכחנו באוניית קרב בריטית המתקרבת אלינו. עלינו - המלווים על הסיפון וכוונו את מכונת היריה שהיתה לנו לעברה. פתאום הכחנו בשירדורי "הליו" המכוון אלינו מהאוניה, ואני קולטת: "כאן אוניית המלחמה הישראלית "אילת". רות, רדי לתחנה וקבלי הוראות להמשך הדרך והורדת המעפילים. כאן, שושנה (חברתי מיגור).

מאוניה מותקפת עם כל החששות, הפכנו לאוניה מוגנת. קשה היה לעכל זאת: אוניית מלחמה שלנו!

אולם, לצערנו עדיין היו הבריטים בנמל חיפה ונאלצנו גם אנחנו להוריד את המעפילים לסירות בקיסריה, ואנו המלווים עם הצוות האיטלקי הפלגנו לכיוון חיפה במטרה להיכנס לנמל כאוניית סוחר רגילה.

עצרו אותנו לפני הכניסה לנמל ונצטוונו להסתתר מאחורי מעקה הסיפון. כך, אחרי כמעט שנתיים שלא הייתי בארץ, שכבתי עם כולם כמה שעות מאחורי המעקה על הסיפון עד שהגיעה סירת מוטור שלנו ולקחה אותנו במהירות לנמל הקישון, שהיה כבר בידינו, כשאחרינו דולקת סירת משמר בריטית ללא הצלחה.

מלוכלכים ונגרשים נחתנו בנמל הקישון והתקבלנו בשמחה רבה ע"י ימאינו - "ימאי מדינת ישראל!".

ספינתנו - "המורד" - היתה ספינת המעפילים האחרונה ושמה הוסב ל"קרב עמק אילון".

לא עברו כמה ימים ונקראתי שוב לעבודה. הפעם בתחנת האלחוט במטכ"ל שנקראה התחנה ל"תפקידים מיוחדים". תפקידה היה, עד כמה שזכור לי לקשר עם תחנות האלחוט בחו"ל ובעצם שרתה את משרד החוץ הצעיר והמשיכה לשרת את אוניות העולים הליגליות שעלו כעת לארץ באין מפריע.

"קרב עמק איילון" (המורד) בחופי קיסריה - מאי 1948